

Сторожук О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕГРОВАНІ СТРУКТУРИ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ

В Україні давно назріла необхідність створення адекватних умов і механізмів для зміцнення конкурентних позицій економіки країни і переходу до нового технологічного укладу. Перехід до інноваційного соціально орієнтованого типу економічного розвитку є пріоритетним напрямком державної політики, про що свідчить прийняття низки законодавчих документів на всіх рівнях влади. Однак в процесі переходу до інноваційної економіки виникає чимало перешкод, починаючи від значного відставання технологічного рівня розвитку українських підприємств і завершуючи неготовністю менеджерів кардинально перебудувати підхід до ведення бізнесу.

Потужний інноваційний потенціал щодо активізації регіонального розвитку має створення регіональних інноваційно-інтегрованих структур, що стимулюють продуктивні інвестиції до технологічно інноваційно зорієнтованих виробничих, агропромислових, транспортно-транзитних, рекреаційно-туристичних та науково-освітніх регіональних комплексів.

Діяльності сучасних інноваційно-інтегрованих структур присвячено праці багатьох вітчизняних економістів. Зокрема, у працях М.П. Войнаренка [1], О.Є. Кузьміна [2], О.М. Левченка, О.В. Ткачук, І.О. Царенко [3], Л.І. Федулової [4] визначено класифікацію інноваційно-інтегрованих структур, методологічні засади створення та особливості розвитку технопаркових структур та кластерів, висвітлено механізм функціонування кластерів у сучасній економіці, обґрунтована їх роль в інноваційних процесах.

Разом із тим, обґрунтування переваг від взаємодії учасників інноваційно-інтегрованих структур в контексті економічного розвитку регіону у вітчизняній літературі представлене недостатньо.

Розвиток регіону є багатоаспектним процесом, розгляд якого передбачає постановку соціальних та економічних цілей. Основною метою соціально-економічного розвитку регіону є поліпшення якості життя населення (підвищення доходів, зростання рівня освіти, створення якісних робочих місць з гідними умовами та оплатою праці), зростання економічного потенціалу території шляхом використання спеціальних форм і методів управління розвитком, до яких належать особливі економіко-правові важелі в еколого-економіко-соціальних системах територіального розвитку.

Виходячи з цих позицій, формування і розвиток інноваційно-інтегрованих структур має стати ефективним механізмом залучення прямих іноземних інвестицій, інтеграції українських кластерів у світовий ринок високотехнологічної продукції та найбільш ефективною формою взаємодії всіх учасників процесу регіонального розвитку.

Інноваційно-інтегрована структура, за твердженням українських науковців, – це «сукупність господарюючих суб'єктів, пов'язаних один із одним мережевою системою фінансово-господарюючих відносин, направлених на підвищення ефективності інноваційної діяльності учасників шляхом оптимізації ресурсного забезпечення» [3]. Таким чином, регіональні інноваційно-інтегровані структури є об'єднанням

підприємств, фірм, закладів вищої освіти, громадських організацій за підтримки органів державного управління навколо науково-промислового центра, що загалом сприяє еколого-економіко-соціальному розвитку регіону під впливом ефекту синергії та ефекту переливу знань.

Метою створення інноваційно-інтегрованих структур є підвищення рівня кооперації серед їх учасників, спрямованого на рішення загальних проблем і викликів, що виникають не тільки в одній галузі промисловості, а й суміжних галузях. Такий підхід при взаємодії з органами державної влади дозволяє сконцентрувати фінансові, трудові, матеріально-технічні та інноваційні ресурси учасників інноваційно-інтегрованих структур на вирішенні спільних проблем і тим самим прискорити зростання виробничо-господарської діяльності підприємств, економіки регіону і підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції загалом.

На базі інноваційно-інтегрованих структур створюються комфортні умови для розвитку і впровадження інновацій, залучення інвестицій, створюється промислова, інноваційна і науково-освітня інфраструктура.

Однією з форм інноваційно-інтегрованих структур є інноваційний кластер. В рамках інноваційного кластеру реалізуються високотехнологічні наукомісткі проекти при взаємодії науки, освіти, виробництва і системи просування і збуту кінцевої продукції. Взаємне доповнення цих елементів здатне забезпечити прискорене економічне зростання за рахунок розвитку високотехнологічного інноваційного виробництва.

На сьогоднішній день в Україні функціонують близько 25 кластерів, що створені без підтримки держави [5]. На жаль, Кіровоградська область не належить до числа регіонів, що досягли успіху у реалізації кластерних ініціатив. Тим часом, на наш погляд, в області існують передумови для створення і розвитку машинобудівного і агропромислового кластерів (з урахуванням їх важливої ролі в економіці Кіровоградської області).

Створення у регіоні інноваційно-інтегрованих структур у вигляді інноваційного кластера матиме наступні переваги для економічного розвитку:

- максимальне використання наявних економічних, соціальних і екологічних ресурсів регіону за умови інтенсифікації, модернізації та інноваційності (при цьому необхідно забезпечити пріоритетність освоєння ресурсів, стратегічні запаси ресурсів, раціональне використання екологічних ресурсів та залучення ресурсів з неефективних галузей);
- урахування унікальності території надасть можливість створити унікальний продукт і, відповідно, бренд, що забезпечуватиме конкурентоспроможність території;
- формування коопераційних договірних зв'язків між підприємствами, органами державного управління, освітніми закладами та науковими установами забезпечуватиме ефект синергії та ефект переливу знань (нові виробники з інших галузей прискорюватимуть свій розвиток, стимулюватимуть науково-освітню діяльність, вирішуватимуть завдання пошуку необхідних коштів для реалізації нових стратегій);
- підвищення конкурентоспроможності учасників кластера, розширення їх частки на ринку завдяки взаємовигідній співпраці, зокрема у сфері маркетингу, обміну науково-технічними дослідженнями та інноваціями;
- встановлення структурних пропорцій між секторами економіки дозволить залучити ресурси в економічній і соціальній сфері при дотриманні необхідних норм соціального забезпечення населення і економічного розвитку території;

– покращення інноваційного клімату в регіоні загалом матиме позитивний вплив на науково-дослідне, освітнє та культурне середовище, що в свою чергу сприятиме розвитку наукової та освітньої систем (вищої професійної освіти, науково-дослідних інститутів, наукових шкіл та науково-дослідних центрів).

Отже, проведення дослідження дозволяє стверджувати, що на сьогоднішній день створення інноваційно-інтегрованих структур в Україні є необхідною умовою для відродження вітчизняного виробництва, підвищення ефективності інноваційного розвитку регіонів, досягнення високого рівня еколого-економіко-соціального розвитку та конкурентоспроможності.

Література:

6. Войнаренко М.П. Кластери в інституційній економіці: монографія / М.П. Войнаренко. – Хмельницький: ХНУ, ТОВ «Тріада-М», 2011. – 502 с.
7. Кузьмін О. Кластери як чинник інноваційного розвитку підприємств і територіальних утворень / О. Кузьмін, В. Жеруха // Економіка України. – 2010. – №2. – С. 14-23.
8. Левченко О.М. Інноваційно-інтегровані структури в сучасній економіці: їх класифікація / О.М. Левченко, О.В. Ткачук, І.О. Царенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5791>
9. Федулова Л.І. Методологічні засади формування технологічних кластерів / Л.І. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2010. – №3. – С. 61-73.
10. Посібник з кластерного розвитку: Послуги з підтримки МСП в пріоритетних регіонах. EuropeAid/121495/C/SV/UA. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://economy-mk.gov.ua/download/books/ClusterHandbook_Ukr.pdf

Малаховський Ю.В.,

к. е. н., доцент,

Центральноукраїнський національний технічний університет,

м. Кропивницький

ФОРМУВАННЯ ФАКТОЛОГІЧНОЇ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗЕВОГО КЛАСТЕРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Система національних рахунків (СНР) призначена для макроаналізу стану ринкової економіки та процесів, що в ній відбуваються. Практика використання цього інструменту аналізу відбувається в атмосфері креативного “зняття” протиріччя між потребою конкретизувати інформацію щодо окремих сторін продуктивної діяльності в макроекономічних масштабах, яка потребує проведення деталізованих мезо(суб)розрахунків, та необхідністю досягнення високого рівня узагальнень показників галузевої кон’юнктури в національних рамках, що повинно забезпечити агрегацію показників та інтегрування комплексної системи статистичної інформації до складу таблиці міжгалузевого балансу типу “Затрати-випуск”.

Для прикладу, принагідно розроблені Статистичним відділом ООН, Всесвітньою туристичною організацією), Статистичним бюро Європейських співтовариств, Організацією економічного співробітництва та розвитку Міжнародні рекомендації зі статистики туризму призначені для детального аналізу всіх аспектів попиту на товари та послуги, що пов’язані з діяльністю відвідувачів, дослідженням його (попиту) зв’язку з формуванням пропозиції товарів та послуг в рамках національної економіки, встановлення залежності між пропозицією та іншими видами економічної діяльності. Рекомендації закладають методологічні основи розробки національних систем